

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

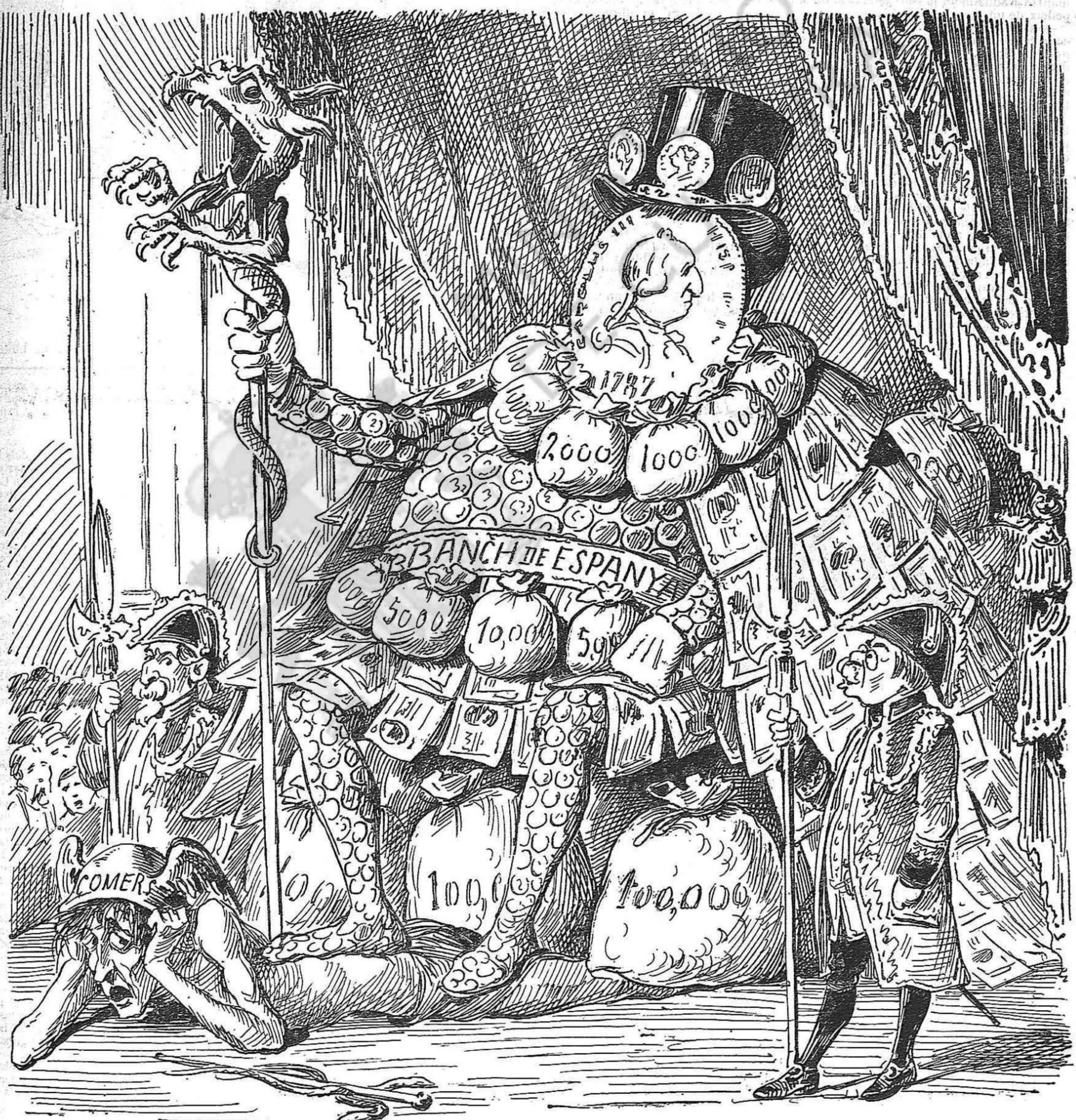
Aquest número, 10 céntims de pesseta per tot Espanya

Fora d'Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibrería Espanyola, Rambla del Mitj,
núm. 20, botiga, BARCELONA

PREU DE SUSCRICIÓN: Fora de Barcelona cada trimestre **ESPAÑA** pes
setas 1'50.—**Cuba y Puerto-Rico**, 2.—**Estranger**, 2'50.

L' ÚNICH SOBERÁ (Dibuix de M. Moliné.)

Sa Magestat lo Banch, rey y senyor absolut de la Espanya empaperada.

LA GRAN BITLLETADA.

o sè ahont aniré a parar. Si dirígem la vista al porvenir no hi podém veure ab claretat. Tapantnos tota perspectiva consoladora s' extén una especie de cortina inmensa, formada de bitllets de Banch, à estil de teló de teatre; sóls que aquest teló ocupa tot l' espai del cel à la terra, per l' alsaria y per l' amplada. ¿Qué hi ha darrera del teló? ¿Qué passa à l' altra banda de la inmensa cortina?

Instintivament me fico la mà à la butxaca y 'ls dits se m' entrabancan ab una cosa freda, glacial com un cadàvre. La trech, vencent la repugnància que produueix lo contacte ab la fredor cadavérica, y 'm trobo davant per devant de una pesseta. Es l' última que 'm queda.

Los ulls del busto 'm contemplan ab gran tristesa, y animentse gradualment la refregada cara de la pesseta 's despedeix de mi:

—«Adieu, company, me diu Estich pròxima à marxar, y coneix que marxaré per sempre. Aixís te sàpiga greu com no te 'n sàpiga, ja no 'ns veuré may més. Si es que guardarme intentas, no 't queda altre remey que sepultarme en un monetari. De totes maneres s' han acabat per mí las agradables excursions, los passeigs à través del mon que tant y tant me divertíen. Adieu, company, adieu: termina 'l reynat de la pesseta com ans se va acabar l' imperi de la cinquilla: de un moment à l' altre comensarà 'l predomini despòtic, absolut, dolorós, esgarrifós, insoporable del bitllet de Banch.»

* * *

Y aixís serà en efecte, dintre de poch temps, segons va marxant la cosa. La irrupció dels bitllets, com 's signe únic de valor, ja no hi ha à Espanya qui puga contenir-la. Los conservadors la volen, los conservadors la necessitan y se sortirán ab la séva mal lo país s' enfonzi.

Fins ara la pesseta, ab tot y valer menos de lo que realment valia dada la depreciació de la plata en lo mercat, passava y era admesa per tot lo seu valor nominal. Donchs ara, en contraposició, veurán com los bitllets de Banch, en lo curs dels cambis, aniran valent cada dia menos de lo que representan. Perque si una cosa hi ha de la qual no

pot abusarse impunement, es lo crèdit. Y 'l bitllet de Banch, signe de crèdit, ab l' abús que se 'n farà, gracies à duplicarse de cop y volta, la emissió del Banch únic privilegiat, no pot menos de anar depreciantse, fins à quedar reduxit a un valor insignificant ó nulo del tot.

Llavors nos trobarem en la mateixa situació que à Buenos Ayres. Quan tractém de comprar un objecte qualsevol, veurérem que de aquest objecte se 'ns ne demanen dos preus distints, un en metàlic y un altre més pujat en paper. Lo comers passarà grans crissis. Y tots los espanyols, del primer al últim, malehirérem l' hora funesta en que 'ls ditxos conservadors nos varen emparar.

* *

Després de tot, lo curs forsos del paper moneda, conseqüència inevitable del abús del crèdit, té un justificatiu en aquelles nacions que ansiosas de prosperar depressa, posan en circulació grans masses de valors reals ó imaginaris per acometre grans empreses productivas.

Si 'm diguessen: —«Es precis que à Espanya, à la endarrerida Espanya, fem un cop d' home: es necessari crusarla de camins y carreteras; despertar las dormides iniciativas dels agricultors y dels industrials; en una paraula, fecundar tota la riquesa avuy inactiva y en repòs, y à tal efecte crearém bitllets de Banch, que vingan à remediar l' escàs del metàlic»; si aixó 'm diguessen, jo respondria: —«Enhorabona: realisem aquesta arriscada tentativa: à redimirnos ó à enfonzar-nos pera sempre.»

Y hauria de reconéixer tothom en aquest cas, que l' augment dels valors fiduciaris responrà à un fi tan noble y patriòtic, com es sempre 'l desitj de fomentar la riquesa pública.

Pero ara no 's tracta de això... Fomentar la riquesa pública! Ni

—Senyoreta: vaig a buscar cinc céntims de teyas.

—No perdi 'l temps, criatura: encengui 'l foch ab aquest manat de bitllets.

—Uy, quin exemplar més raro! Aixó es allò que 'n deyan 'un perro grande!... Cap à la colecció!

'ls mils! Ni 'l comers ni 'l industria 's recordan per res del Banch d' Espanya, ni 'l Banch d' Espanya 's recorda per res del comers ni de la industria. Lo Banch d' Espanya, l' únic establecimiento de crèdit que disfruta 'l privilegi de 'l emissió del paper moneda, no coneix en sos negocis sino al govern, aixís com lo govern, en sas necessitats y apuros no coneix altra sortida que 'l Banch d' Espanya. Son tal para qual, com diuhen los castellans.

Lo govern gasta, derrotxa, despilfarra sense consideració, sense càcul, pròdigament: cada any salda 'ls pressupostos ab un deficit considerable, y renunciant à emprendre una vida ordenada, metòdica y econòmica, quan se troba apurat acut al Banch d' Espanya; y 'l Banch d' Espanya, à canvi dels privilegis que se li otorgan, li facilita bitllets, aquells bitllets que no costan res de imprimir, y que 'l públic admet encare per tot lo seu import, quedantse en canvi valors del Estat, de aquells que devengan interès. Aixís dóna un paper que no guanya redits (los bitllets de Banch) à canvi de un altre paper que devenga un tant per cent en cupons trimestrals. No es estrany que 'ls accionistas del Banch s' engrereixin, tant com s' enflaqueix 'l Hisenda pública, la Hisenda de la nació.

Arriba un moment en que 'l Banch agota 'l repuesto dels bitllets y no sab per quin cantó girar-se. Lo govern, despilfarrador, li surt ab novas exigències. Y diu lo Banch: —S' han acabat los bitllets. Y li respón lo govern: —Aixó ray, no 't apuris, imprimeixne de nous.

—Comprenden la marxa? En tots los països civilisats los estableciments de crèdit serveixen per fomentar la riquesa pública: à Espanya 'l Banch serveix únicament per estroncarla. A tot arréu los Banchs se dedi-

can à favorir la producció: aquí à Espanya 's dedica únicament à sostener los desordres dels governants, com si aquí no hi hagués altra indústria digna que la explotació del pressupost.

* *

Ara mateix se tracta de duplicar lo número dels bitllets en circulació. Per valor de 750 milions de pessetas ne circulaven; pero en virtut del projecte de llei de 'n Cos Gayón, ne circularàn per valor de 1.500 milions. ¿Ab quinas garantias? Ab una tercera part de aquest valor en caixa. Fígürinse que en un moment donat se presentan al cambi bitllets per valor de 500 milions: donchs lo Banch se quedarà sense un céntim en metàlic pera respondre dels 1.000 milions restants. ¿Y à quina situació quedan reduïts los tenedors de aquests bitllets per valor de 1.000 milions? ¿Qué valdrán aquests bitllets? Gran cosa serà que no estiguin massa bruts perque 's siga possible emplearlos à tall de mocadors per aixugarnos las llàgrimas.

No 'n tenia prou sens dupte ab aquesta facultat de duplicar la circulació *billettaire*, que 'l privilegi de ser ell sol en fer lo gran negoci de la emissió, sense temor à competències de cap classe, havent de terminar en 1904, tretze anys avants de aquest termini, se li prorroga fins à l' any 1921. De manera que 'l país inerme, ja desde aquest moment queda fermat per tretze anys més à aquest instrument de martiri, que ja no es un banch, sino un potro.

¿Y à canvi de quina ventaja se concedeixen al Banch d' Espanya unes gangas tan estupendas?

Senzillament, à canvi de 150 milions de pessetas, que 'l tal Banch facilita al govern conservador, pagaders en tres anys y reembolsables sense interès de cap classe, al any 1921.

Qui sàpiga calcular, trobarà fàcilment, que per cada pesseta que deixa *sense interès*, lo Banch se cobra un duro de passo contant lo fruit que traurà de la nova emissió de bitllets. O sino vagin à ferli un préstam y sabrán lo tant per cent que 's exigeix. Lo govern disfrutarà de franch 150 milions de pessetas. ¡pero y 'ls 600 milions restants no li reportaran al Banch d' Espanya un interès compensador de sobras?

—Jo faré 'l negoci —diu lo Banch— sempre que tu, govern, me guardis les espaldas. Y en pago de guardàrmelas disposa de 150 milions de pessetas que 't deixaré *sense interès de cap classe* y à tornar de aquí trenta anys... es à dir, quan ja tots los conservadors faréu malvats.

Y ara pregunto:

—Hi ha alguna necessitat urgent que obligui al govern à enmatllar aquests 150 milions de pessetas, à las quals sacrificia 'l crèdit de la nació, exposantnos ademés à la plaga funesta, assot dels pobles imprevisors, de la circulació forosa?

—Intenta 'l govern construir obras públiques, obrir canals, trassar canals, estimular à l' agricultura, fomentar la industria, multiplicar la riquesa y benestar de la nació!

BITLLETS. (Dibuixos de Apeles Mestres.)

—Un xavo de salrà, si es servit.

—Aqui 'l té salero: quatre duros en paper.

No, senyors. Los 150 milions no s' han d' emplear ab ey-
nas de traball, ni en llevors pera sembrar, sino en gastos
de cuyña, en platxeria y broma.

Recordan quan los conservadors varen pujar al candeler? Algú va dir y fins ara ningú s' ha atrevit á desmentirlo, que la bona vida per ells havia de durar tres anys. Donchs relacionin aquests tres anys forsos de govern conservador, ab los 150 milions de pessetas que li deixa 'l Banch, en tres plassos anuals y trobarán lo quid de la cosa.

Los conservadors s' han dit: —Ja que estém destinats á permaneix tres anys en lo poder, que bulli 'l olla sense interrupció.

Y per fer bullir 'l olla—ells que prometian ordre en la administració y economías en los gastos—s' empenyan fins la camisa de la nació, arrenca los ceps de la vinya del crèdit, y 'ls creman se'n menor escrúpul.

Un monarca que seguia igual conducta insensata, es fama que digué: —Deixéume divertir, y despresa de mí que vinga 'l diluvio.

Los conservadors diuhen: —Dexiéunos menjar, deixéunos saciar la gana enderrerida, mal despresa de nosaltres haja de venir la miseria ab tots los seus horrors y la bancarrota ab totas las sevàs vergonyas y ab totas las sevàs ignominias

**

Lo país hauria de saltar d' indignació, al veure que ab ell jugan d' aquest modo, á un joch en lo qual ell sol ha de corre ab totas las pèrdues.

Las Corts haurian d' alsarse unànimes contra un govern tan desatrat.

Pero no ho esperin.

Recordin, per explicarse certas complacencies, de quina manera solen ferse las eleccions en aquest país desventurat. ¿Qué han de fer los diputats si 'l càrrec que desempenyan, més que al esfors dels electors lo deuen á la protecció del govern? Ab lo mateix salero ab que 'l Banch d' Espanya imprimeix bitllets, lo govern conservador enmotlla cunillets de guix.

Arriba 'l hora de la votació:

—Cunillets, cunillets,
s' han ocabat los dinerets
¡voléu que 's fassan més bitllets!

Lo dit dels governants va tocant lo caparró del cunillets de guix: tots los caparróns se balancejan, tots los cunillets de guix diuhen que sí. La legalitat està satisfeta.

Y Espanya s' ho mira, decrèpita, indiferent.

¿Per quan espera donar una mostra suprema de virilitat? Será per quan ja no li quedí ni esma, ni forsa per alsar lo bastó?

—Oh, es horrible...

P. K.

L' ÚLTIMA CONSULTA.

A pesar de contar ab lo vot de la majoria, á pesar de la miseria oficial que l' empata, don Antón veu molt peïlaguda la qüestió del Banch, y dubta de mala manera.

Per una part té la necessitat que l' apreta y 'l Banch que no 'l deixa á sol ni á sombra; per altra, la opinió del país, que s' manifesta ab rara unanimitat contra 'ls propòsits del govern.

—¡Calla! —diu 'l home, després d' un llarg rato de vacilacions: — ¡si ho consultés ab en Martínez Campos! . . Nada: ell ha de fer inclinar la balanca; lo seu dictamen será decisiu: lo qu' ell digui 's fará.

Y se 'n va á casa del home del llorón.

Don Arseni 'l reb ab bastant carinyo y li pregunta per la seva família; està amable; té bon dia; no sembla ell.

Lo Monstruo aprofita tan favorable situació d' ànim per anàrsen dret á l' assumptu sense circunloquis ni camàndulas.

—Vinch—li diu—per molestarlo una mica.

—¡Oh! —fa don Arseni ab molta cortesia:—vosté no molesta may... es dir, casi may. ¿Qué se li ofereix?

—Consultarli una cosa. Vosté ja sabrà la situació econòmica del govern...

—Sí, alguna cosa: sé que la balla molt magre.

—Tan magre, que, no tinent diners, se veu en la imprevisible necessitat d' inventarne.

—¡Hola! ¿Inventar diners? No es mala invenció. ¿No m' podría donar una copia de la recepta?

—Es tan vulgar com senzilla: no té 'l més petit mérit.

—Es dir que no es invenció de vostés?... ¡Ja extranya-

—Pues contant ab lo visto-bueno de vosté, ja no necessito res més. Vaig á dir que començin la emissió de bitllets y que 'ls escampin per tot arréu. Ab lo seu permís...

—Estigui bò.

Don Antón saluda y se 'n va precipitadament; pero en lo moment en que crusa la porta en Martínez Campos lo crida.

—¡Psssst, Cánovas!

—¿Qué vol?

—Prescindint de tot lo qu' hem parlat, los catorze ó setze

mil duros que tinch de sou al any, dónquimels en or... ¡Res de paperots, eh! ¡No fem bromas!

A. MARCH.

PASTELS Á LA REFORMISTA.

A Madrid hi ha molta pòr:
lo govern y 'l Banch de Espanya
están casi tremolant
al saber lo que 's prepara.

Se diu que 'l pollo Romero
avansa á marxes forsadas,
ab l' intent d' anà al Congrés
á fer la mar de desgracias
y combatre á sang y á foc
lo projecte detestable
ab que 'ls ministres y 'l Banch
volén arruinar la patria.

—¡Ay! —diu lo trist Cos-Gayón,
derramant un riu de llàgrimas:—
¡ay de nosaltres si 'l pollo
arriba á ficar la pata
en l' assumptu dels bitllets!
A la primera paraula
ho engega tot á fregar,
y 'l meu plan incomparable
cau derribat á bossins
igual que un castell de cartas.—

Entre tant, lo d' Antequera
va avansant á pas de carga,
despidint foch pels caixals
y trontollant las montanyas
ab l' horrorós espaféch
de sa marxa atropellada.
Alto no es pas un senyor,
es una fiera, es un diable
capás d' empassarre 'l Banch
ab una sola bocada.
Los arbres al véure xisclan,
las pedrars de terra saltan
y fins l' eco repeteix:
—¡Ay pobre govern, preparat!—

Ja arriba per fi á Madrid:
los seus amichs, tots de gala,
ab músicas y pendóns
l' esperan plens d' entusiasmés,
y tirantli paperets

—LA CAMPANA DE GRACIA, cinc céntims... deu duros en paper!

y castantli goigs y salves,
voltan lo cotxe del *pollo*
y l' acompañan á casa.

—*Viva!*—diu la multitud,
pels carrers estacionada:—
*Viva l' home que vé aquí
á rompre la sèva llansa.
defensant los drets sagrats
de la patria amenassada!*

En Romero, conmogut
davant d' aquell espectab'e,
com un arrenea-caixals
se posa dret al carruatje
y al mitj mateix del carrer
desarrolla l' seu programa:
—Companys—diu:—vinch á Madrid,
despreciant la dolsa calma
que disfrutava allá al camp,
per desfer la ensarronada
que l' govern 'ns está fent
d' acort ab lo Banch d' Espanya.
Ja 'm coneixéu: soch aquí,
y 'us asseguro desde ara
que no me 'n haig de tornar
sense deixá esmicolada
l' obra dels conservadors...
[Res de concessions ni pactes!
I guerra á mort, surti l' que surti!
]foch á n' ells, cayga qui cayga!—

L' endemà d' aquesta escena,
en Romero, ab molta gracia,
va al Congrés, obra la boca,
enseanya las grans dentassas...
y fa sabé als diputats
que del asumpte li parlan,
que no pensa intervenir
en aixó del Banch d' Espanya,
pues per ell aquests negocis
no tenen cap importancia,
y no haventli de dar res,
no vol aná á escarrassarse...»

C. GUÀ.

BITLLETATJE.

ER l'accionista del Banch, quina gan-
ga! Si á mi 'm deixavan imprimir
paper y aquest paper me l' admitian
com á moneda corrent, iqué promp-
te m' enriquiria!

Així se comprén que l' Banch d'
Espanya, ab un capital de 150 mil-
lions de pessetas, realisi beneficis
que li permeten repartir als seus
accionistas dividendos de un trenta per cent.

Aquests beneficis, ab la nova emissió, es fàcil que 's du-
pliquin.

Ab tot lo qual arribarà un dia en qu' invertintse las pa-
raulas, en lloc de parlarse del Banch d' Espanya, se par-
larà exclusivament de la *Espanya del Banch*.

Una industria que ab aixó dels bitllets de Banch està
amenassada de mort: la fabricació de portamonedas.

Los porta monedas que avuy s' usan, dintre de poch fi-
gurarán com exemplars rares en los Musseos arqueolò-
gichs.

Al any 78 circulant únicament bitllets de banch per vui-
tanta milions escassos, en lo despaig del Banch d' Espanya
sempre hi havia qua.

Es que llavors hi havia encare moneda pera cambiar los
bitllets.

Quan la moneda haja desaparescut, no quedará siquiera
medi de cambiar, y fins la qua quedará suprimida.

iPobre país! No 'n fà poch de temps que 't contemplo
esquat!

Los bitllets de banch, entre altres objectes van ser in-
ventats perque 'ls richs no anessen tan carregats.

Pero ab l' abús dels bitllets aquesta ventatja desapa-
reix.

Deixéu que l' Banch d' Espanya vaja fent emissions, y
ja veurán com nos carregan!

Una frasse que pronunciarán los botiguers del porvenir:
—Dèu dóna sempre favas als desdentegats. Miréu, ara
que tenim t'n paper pera fer cartutros, no corra una ma-
leïda moneda pera embolicarla.

Lo Banch d' Espanya ha construit en un dels punts
més cèntrichs de Madrid un gran edifici, sobre del qual,
en forma de adorno, hi ha collocat la bola del Zodiach.

En vista de aquest adorno, va dir un tranquil:

—Miréu fins ahont arriba la barra del Banch d' Espanya
que s' ha posat lo globo per montera.

A Fransa, á Italia, á tots los païssos que 's regeixen pèl
sistema parlamentari, ab tot y que 'ls governs contin ab
grans majorias, no 's trobaria un ministre que s' atrevís á
presentar projectes tan descabellats com los de 'n Cos
Gayón.

Aquí 'ls diputats son més dòcils.
Al país no li deuen res: tot ho deuen al govern... y,
està clar, obran en conseqüència.

Un detall parlamentari.
Deya l' Sr. Carvajal, que ja fa molt temps que á Espanya,
no 's véu ni una sola y trista moneda d' or. En
aquest moment lo diputat Sr. Muro, se 'n treu una de la
butxaca y diu:—«Encare queda aquesta»

Tothom va corre á mirarla, com si 's tractés de una cosa
rara.

Y resultà, al cap de vall, que la tal moneda d' or, no era
espanyola, era un lluis francés.

Ey, entenémnos: gun lluis ó bè un miquel?

De la circulació dels bitllets de banch, se 'n diu en ter-
mes tècnichs circulació fiduciaria.

Fiduciari es un adjetiu que 's deriva de *Fé*.

Y com á la *Fé* la pintan cega, cego 's necessita estar pera
creure que l' pais posarà fé en los bitllets de banch.

Dos banchs tenim á Espanya per tots mobles.

Lo Banch d' Espanya y l' banch blau del ministeri.

Ja veurán al cap y al últim

com ab dos banchs com aquests,

si no 'ns asseyém á terra

haurém de quedarnos drets.

Un quènto salerós y exacte que publica *El Imparcial*.

Un matrimoni que vivia d' enredos, un dia logrà reunir
deu duros mal contats. Y per guanyarla la vida, després
de maduras deliberacions, marit y mulier resolqueren po-
sar una taberna. Ja tenen montat l' establiment: un ca-
retell de ví y un vas. No han pogut adquirir més ab
aqueells deu duros.

Tant se val—diu lo marit—venguém molt y no 'ns
apurém, qu' en lo vendre hi ha la ganancia. Veurás no-
ya, abócame'n un patrici per toca estrena.

La mestressa li aboca, ell se 'l bêu de una gropada y al
acabar tira quinze céntims sobre la taula. Los arreplega la
mestressa y diu:

—Aixa noy, ara quinze céntims per mí, que qui ven fa
beneficis.

Y ab los mateixos quinze céntims ne paga un got per
ella.

Quinze céntims més—diu lo marit.—Y quinze més per
mí—afegeix la mulier.

Y així de quinze céntims en quinze céntims y valentse
sempre de la mateixa moneda, acaban per deixar la bo-
teta escorreguda. Lo gran negoci havia quedat reduït á
fer circular sempre la mateixa moneda, agotant lo contin-
gut de la bota, y agafant la gran borratxera del sige.

Ara apliquín lo quènto.

Lo marit, lo govern; la taberna, l' Banch d' Espanya: lo
ví de la bota, l' crèdit del país.

L' operació: una borratxera en tota regla, pels dos pri-
mers, y per lo que toca al últim, un agotament irreme-
diable.

Echegaray, lo gran dramaturgo, desempenyat á l' any
74 lo ministeri de Hisenda, sigué l' inventor del Banch
únich privilegiat.

Està vist que las obras d' Echegaray han de acabar sem-
pre ab una catàstrofe.

Un monárquich de bona fé 'm deya aquest dia:

—Crech que 'ls conservadors no saben lo que 's fan.
Inundarán al país de bitllets, que Dèu sab quan nos los
treurem de sobre; pero al costat de tants bitllets de banch,
se 'm figura veure'n un de carril.

—De carril?—vaig preguntarli ab extranyesa.

—Si senyor: me sembla que algú ha d' emprendre un
viatje al estranger.

P. DEL O.

AL MINISTERI.

Cantor d' Elisa—oh insigne monstruo,
Manel Silvela—rey del tupé,
Santos de Isasa,—brau Villaverde,
apotecari—senyor Fabié,
fassin l' obsequi,—si no es molestia,
de recordarse—per un moment,
que l' ser ministre—no ha d' esse' obstacle
pera que escoltin la nostra veu.

La pobra industria resta mitj morta;
vida raquítica—porta 'l comers;

l' agricultura,—ni cal parlarne;

també agoniza,—també sufreix;

y vostés, sabis—que 'ns desgovernan,

per á tals plagues—posar remey,

se reuneixen—y luego nombran

al Banch d' Espanya—senyor y rey

de nostra Hisenda,—deixant que inundin

la pobre patria—rius de paper.

Ja dura massa—senyors... ministres,

ja dura massa—tal mangoneig:

mirin qu' Espanya—ja està cansada

de tants escàndols—y mals governs

y potsé 'l poble—que paga y calla,

démà s' enfadi—si avuy sufreix,

y 'l millor dia—vostés, poltronas,

y un' altra cosa—que cruixa fa temps,

d' un cop d' escombra,—y ab molt salero,

á marxes dobles—fa aná á passeig.

JAPET DE L' ORGA.

DIFIQUINSE, que la cosa val la pena.

A la iglesia de Sant Pau de Málaga, un germà del rector entra á
la sagristia, revólver en mà, y
arronsant lo dit, allotja una bala al
cos de un dels coadjutors. Inme-
diatament apunta l' mateix revól-
ver al altre coadjutor que allí 's
trobava, y si no bi arriban á temps
per impedirlo, ocasiona una nova
víctima.

Fuya algún temps que 'ls coadjutors y l' rector no
corrian massa bès, y aquesta es la causa de la barrabas-
sada.

Y ara reparin ab quina facilitat la gent de iglesia
abandonà lo Sant Cristo per empunyar lo revólver.

Los coixeros y conductors dels omnibus de Paris han
guanyat la huelga que sostenían contra la companyia.

Y l' han guanyada, per dos motius: primer, perque
tenian rahó. Y segón, perque totes las classes socials
van posar-se al costat seu per apoyarlos.

Vels'hi aquí un exemple digne de tenir-se en compte.
L' opinió pública, reyna del mon, disposa com á sobera-
na, y fins les més difícils y complicades qüestions de ca-
racter social, las resol ab promptitud y ab eficacia.

Primer á Zaragossa, després á la Corunya, més tard á
Manresa, l' altre diumenge á Bilbao.

Per tot arréu, al primer descuyt, garrotada conservadora
al canto. A Manresa treize presos: á Bilbao un
mort y no sé quants ferits.

Los conservadors son com certs gossos cunillers, que
fins quan entren al barri de una casa de pagés, se re-
baten contra 'ls conills casolans, y de la primera esta-
nallada 'ls escanyan. Es inútil parlarlos de drets ni de
lleys. Del primé antuyi perdren l' orellus, y, amigó, la
cansó del tururut, qui gemega ja ha rebut.

A Lillo continúan las hassanyas dels célebres escape-
taires posats al servei del arcalde conservador.

A pesar de les atrocitat comeses, ells y sols ells tallan
lo bacallà. Sempre que un liberal los destorba, le supri-
meixen y en paus.

Y per veure tals horrors
van pujá 'ls conservadors?

Datos numèrichs que demostraren al viu las ventatjas
inmensas de la monarquia sobre la República:

Lo pressupost de gastos de la República del any 73,
obligada á sostener tres guerras civils á la vegada, im-
portava la suma de 588.886,000 pessetas.

L' actual pressupost, després de quinze ó setze anys
de pau, ha arribat á la xifra de 940.000.000 de pessetas.

Diferència, 352 milions d' excés en contra de les but-
xacas del contribuyent.

Ara no hi ha guerras civils que justifiquin l' excés
dels gastos.

No hi ha més que una guerra á mort contra 'l país.

Ab la circumstancia deplorable de que tots los quartos
cauhen presoners de guerra del govern.

Un altre dato, en demostració de que la monarquia
ha restablert l' imperi de la moralitat administrativa.

Desde la restauració ensa's han portat á cap defra-
dació per valor de 500 milions de pessetas.

¿Quin dia s' han de treure las mangueras? Vamos á
veure, ¿quin dia s' ha de fer lo gran baldeo?

Diu un telégrama:

«Havent interrogat á n' en Sagasta sobre l' actitud
del partit liberal, me respongué:

—Estém contra tot.

Contra tot, contra tot enterament?...

Donchs, ala, D. Práxedes, cridém á duo:—«Visca la...
Dallonsas!»

Lo Papa ha publicat una enciclica relativa á la qüesi-
ció social.

Resum de la opinió de Lleó XIII:

«Si tothom eomplia ab los seus devers; si 'ls pobres
tinguessen resignació y 'ls richs caritat, lo mon sem-

ESPAÑA Y 'L BANCH (Dibuix de J. Llovera)

Lo Banch es un nen través
que Espanya ha posat al mòn;
sempre que 'l nen vol joquinas,
sa mare li dona tot.

Quan apenas caminava
jugava ab las coses d' or,
després va jugá ab la plata

y aya juga ab paperots.
Com lo nen es molt tremendo,
mal criat y revoltós,
espatlla tot lo que toca
y may de res ne té prou.
Quan s' acabin las joguinas
y destrossi 'ls paperots

com ha destrossat la plata
y com va destrossar l' or;
¿Qué farán lo Banch y Espanya?
¿qué farán? Ja ho diu tohom:
ablässarse l' un ab l' altre
y tirarse al mar tots dos.

professó, com la de Corpus, es ferí passar un mal rato. Aquest any va manifestar clarament lo seu disgust al veure obligat a anarhi; tant que al notar que en un carrer se havia alsat una capella, diigué sense detenirs'hi un instant: «Avall... avall!...» —Y passà de llarch, com quan juga al tresillo y li donan no més que sotas y blanquillos.

.. A Moyá ningú acerta a endavinar los motius que haurà tingut l' arcalde pera privar de una manera terminant los balls ab orquestra que durant la vuitada de Corpus venen fentse desde temps inmemorial. No se sab si obrarà mogut del desitj de ferse simpàtic ab aquellas personas qu' ell creurà que poden portar lo a la gloria celestial; pero da totas maneras la seva resolució es improcedent, en una època en que les lleys y no l' capricho de una autoritat estatista, regula l' exercici dels drets dels ciutadans.

.. A Gelida ha sortit un espavila-tontos, que inspirat per una sonàmbula de Barcelona, fa creure als pagesos que ab una oració y un hastó de lloret, fent certs exorcismes exterminarà la filoxera de las vinyas. Per 20 pessetes no més se compromet a vendre bastons de lloret benefici y a ensenyars las oracions necessaries pera lluirse de la plaga. Y son molts los que s' hi deixan caure, no sols de Gelida, sino dels pobles dels voltants, havent arribat la cosa tan enllà, que hasta l' rector ha hagut de pendre cartas en l' assumpt, dihidat als seus feligresos que no s'igan ruchs y que no s' deixin ensarronar. Ca'culin vostes quan aquest tipo s' exclama, veientse un esquilador que li fa la competència, si anirà grasa la cosa. ¿No podrà l' govern imposar al un y al altre esquilador una matrícula de primera classe? Això seria lo més oportú, y ab aquesta mida s' evitaria l' espectacle originalissim de veure a molts pagesos denant voltas per la vinya de dret y de través, repartint garrotada aquí y trompada allà, que vistos de lluny sembla talment qu' estigen tocats del bolet, mentres lo venedor dels bastons miraculo-s se recargola de riure, trincantli las pessetas que s' ha ficat a la butxaca.

AL GLORIOS SANT DIMAS.

A vos, que per sè bon lladre
y juheu serio y formal,
figuréu com a cap-padré
dintre la cort eelestial;

A vos que desde la gloria
teniu la santa missió
d' apartar del mon la escoria
y anar repartint bastó;

A vos que sabéu las tretas
de que s' valen los dolents
per cassá ab sas malifets
las ovelles ignocents:

Veyent que som incapassos
de defensarnos tots sols,
á vos aixequém los brassos
los desgraciats espanyols.

La serpent del Banch d' Espanya
va per bêuressens la sang,
y si algun sant no la escanya
serém víctimas del Banch.

¡Escoltáunos, oh sant Dimas,
escoltáunos per favor.
y apartau de nostres llabis
d' aquest cálzer la amargor!

Ja sabéu que aquesta terra,
sense tení allò que s' diu
gayres doblas á la gerra,
anava fent la víu víu.

Pagavam lo clero y tropas,
viviam honestament,
del pa sech ne feyam sopas
y marxavam guapament.

Procurant salvá 'ls apuros
ab los medis naturals,
sabíam sempre que 'ls duros
valfan cada un vint rals.

Pero un dia, plé de sanya
y de malas intencions,
compareix lo Banch d' Espanya
a rómprens las oracions.

¡Bona nit, vida apacible!
¡bona nit, tranquilitat!
Desde aquell instant terrible
¡qué cosas havém passat!
¡Amparáunos, oh sant Dimas;
amparáunos per favor,
y apartau de nostres llabis
d' aquest cálzer l' amargor!

¿Sabéu qu' es lo Banch d' Espanya?
¿Sabéu qu' es?... Jo us ho diré:
una societat extranya
que s' dedica á fer papé.

Ne retalla unas tiretas,
y molt serio y molt tranquil,
diu:—Això val cent pessetes,
6 cinch centas... ¡hasta mil!

Com que això no té fracassos
y dóna uns redits molt nets,
¡si 'ns en ha tirat pels nassos
de bitllets y més bitllets!...

Pero avuy, al enterarnos
de que 'n fa un cargament nou,
hem acabat d' empiparnos
y tots á coro hem dit:—¡Prou!

¿Es possible que 'ns menjessim
un pilot de papé així?
¡Ah, no, no! ¡Per més que fessim
no l' podríam may pah!

¡Ajudáunes, oh sant Dimas,
ajudáunes per favor,
y apartau de nostres llabis
d' aquest cálzer l' amargor!

A la primera embestida
que 'l Banch va donà al Estat,
l' or va marxar desseguida
y may més se 'n ha parlat.

¿Qué será si arriba á ploure
lo paper que s' está fent?
La plata ipotsé hasta 'l coure!
fugirà immediatament.

Això, poderós sant Dimas,
es ja massa exagerat,
pues de primadas y primas
bè prou n' havém soportat.

¡Lo Banch tracta de xuclar-nos
sense consideració?
Donchs procurém sublevarnos
contra la nova emissió.

Vinga crisis, fam, etc.,
viurém pobrets y alegrats;
lo que no volém permetre
es que 'ns colguin de bitllets.

¡Defensáunos, oh sant Dimas
defensáunos per favor,
y escoltáus los fills d' Espanya
que cridan:—¡Ay, qué dolor!

C. GUMÀ

Pero la comunitat de Santa Maria podrà dir:

—Prohibeixi lo que vulga la corporació de ritos, es lo cert que de las criaturas que van anar a la professió, l' endemà n' hi havia algunes de malaltas y fins una de morta. De manera que per aquest procediment va enviar-se un angelet al cel, un albat al cementiri, y 'l compete de uns funerals a la familia de la difunta.

Queda dit ab això que la corporació de ritos no té cap dret a llansar la pedregada sobre la vinya del vehi.

Lo correspolcal que a Paris té 'l Brusi, busca un argument en favor dels sentiments monàrquichs del poble francés, basantlo en l' acullida entusiasta de que ha sigut objecte M. Carnot, en son viatge per las comarcas del Mitj-dia.

L' argument del correspolcal, de tan lògich qu' es, se pert de vista.

¿Aculliu ab transports d' entusiastisme al President de la República? Luego sou monàrquichs.

Per lo vist, si haguessen volgut demostrar que eran republicans de veras, l' haurian hagut de rebre a cops de pedra.

**
¿Y saben quina causa reconeix aquest contrassenit?

Lo mateix correspolcal ho revela.

Un grupo de pagesos, després de haver aclamat al president, van preguntar a las personas que formavan lo séquit oficial, si M. Carnot era casat. Y com se 'ls contestés afirmativament,

—Ah, molt bè, molt bè—digueren plens de satisfacció—¡això durará!

Dada aquesta resposta dels pagesos, suposa l' correspolcal que aquells crachs no concebeixen altre poder estable y útil que l' poder hereditari. Van descubrint ara la rahó dels sentiments monàrquichs del poble francés?

**
Pero l' correspolcal olvida que 'ls pagesos a França com per tot arreu, acostuman a saberla molt llarga.

Al preguntar si M. Carnot era casat, ho feran com amants que son de la sagrada institució del matrimoni. Ni més ni menos.

Y obraren ab una mica de malicia ¿a qué negarho? Perque mentres lo President de la República es un modelo de marits, dintre de algunas dinastias reynants, hi ha tot sovint cada escàndol... que, veja, si volen més detalls, a Servia 'ls informarán.

Sr. Puig y Valls, ja ho ha vist: ha arribat l' hora de decidir sobre l' acta de Gracia, y ningú, ni un sol individuo de la comissió s' ha recordat de vosté.

Los uns proposan que s' ha anul·li l' elecció; los altres que s' dongui l' acta al Sr. Salmerón. Ni un sol vot proposant que se li donga á vosté.

Això ja no es aspirar a l' acta de Gracia. Això es, senzillament, aspirar a l' acta de la Desgracia.

**
¿Y qué dirá ara de aquell Planas y Casals, que desde Madrid li enviava tantas cartas y tants telegramas ab lo caritatiu intent de consolarlo y de alimentar algunas esperances en lo seu cor?

Creguim a mi. Fassa com aquell sabater, que aspirant a la concejalía y havent quedat derrotat, deya:

—Això no val, senyors, això no val. A lo menos torneume 'ls quartos que 'm costa.

Sr. Puig y Valls: demani que li tornin los quartos, y en lo successiu, si 'ls seus corregionalis se volen divertir, que 's comprin un mico, que aquest que li han donat a vosté, fins passa d' orangután.

En Pidal ja n' ha fet una de las seves. Ha cridat als representants de las oposicions y 'ls ha dit:

—Senyors, es precis qu' escursin los discursos, ó si no per l' agost encare estarém reunits y per l' agost se achicharraran.

Achicharrarán: aquesta es la paraula que va usar.

No en vā ha sigut sempre partidari del Sant Ofici. Impossibilitat d' encendre la foguera, confia al sol lo càrrec de gran inquisidor.

L' escena a Berlin.

Passa un cotxe elegant, tan elegant qu' es lo cotxe del emperador. En sentit oposat s' acosta un omnibus democràtic. Lo cotxe imperial topa ab l' omnibus y s' estrella en mil trossos.

¡Reys y emperadors, cuydado a topar ab los pobles! Los pobles son com los omnibus: cada dia més macisos y reforcats.

La professió de Corpus privant lo pas al cotxe del corrèu... ¿volen res més divertit?

Pero ja se sab: las professions no son manifestacions obreras, ni interceptan la via pública.

No, senyors: si parlan de aquest assumpt a los conservadors, veurán que desseguida 's posan a fe embuts.

Y ja se sab: dels embuts, la part ampla per las professions religiosas; la part estreta per las manifestacions obreras.

No hi ha dupte que las coses van molt bè, y una de las probas més evidents de que no poden anar millor, es lo molt de broma qu' està la gent de Madrid.

Lo diumenge passat lidiavan un toro batejat ab lo nom de Fabié.

Una ensopagada grossa

REPICHES

Rebo una carta de un catòlic verdader, queixantse amargament de la conducta de la comunitat de Santa Maria del Mar, ab motiu de la professió del Corpus.

Tothom sab qu' en la eitada professió, que tingué efecte l' passat diumenge, hi figurava una verdadera llorigada de criatures distressades de sants y santas. Aquestas distresses estan terminantment prohibidas per la congregació de ritos. «Cóm la comunitat de Santa Maria del Mar—pregunta l' autor de la carta—s' atreveix a faltar tan obertament a las disposicions de una corporació de las que tenen autoritat dintre la Iglesia catòlica?»

Nosaltres no podém responder, perque no som eco de capellans, y molt menos de capellans que faltan als seus deberes.

ESCENAS DEL PORVENIR.

TRAGES ECONÓMICHES.—Ja veurá Paulet, avuy los pobres no tenim més remey que vestirnos ab bitllets de banch.

Apenas va sortir á la plassa, lo públich demanava que li clavessin banderillas de foch.
Mal fet. Quan se treu un toro que de nom se diu Fabié, se l' envia á la Academia.

L' emperador de Marruecos fa pochs días va llevarse de mal humor, y per demostrarho de una manera contundent, maná donar ua solemne pallissa á alguns dels seus ministres.

Aquí 'ls ministres pegan.
A Marruecos los ministres reben.
Una pallissa als ministres!
Creurian que 'm fa felis?
Creurian que 'm venen ganas
de aná á viure á aquell país?...

Quan los fusionistas tractavan de ampliar l' emissió de bitllets del Banch d' Espanya, los conservadors critavan:—«Anatema!» ensenyant las dents y ab los ulls fora del cap.

Pujan ells al poder, y aixis com los fusionistas volíen arribar tan sòls fins á mil milions, ells se 'n van á mil cincents milions de la primera embestida.

Aquí vè de motlo un quènto.
Se guisava un conill, y un que 's dalia per menjársel', digué dirigintse á aquell á qui estava destinat:

—Aixó es un gat, no te l' menjis pas... Uff, quina porqueria!

Tant y tant va dirli qu' era un gat, que al últim agafà fàstich y abandonà 'l conill, deixantlo á la cassola.

Y apena hagué girat l' espalilla, que l' altre ja se 'l cruspia. Se 'n adonà 'l primer y exclamà:

—Me pensava qu' era un gat.
—No es un gat: pitjor encare. Un tros de burro.
—Lo conill?
—No: tu.

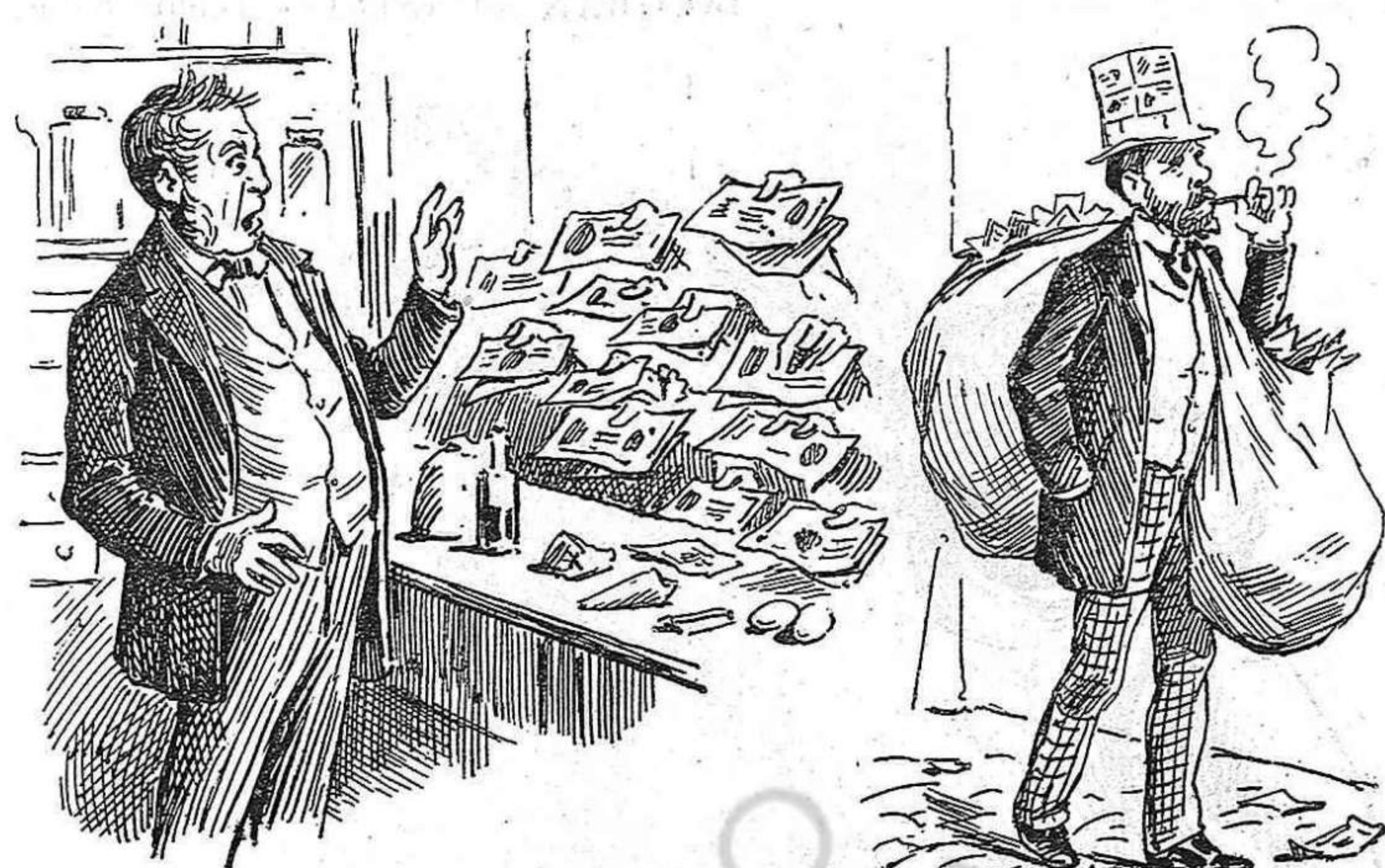
Moraleja:
Pera menjarse 'l conill
aquí en aquest mon de monas,
lo gran qué es no tení escrúpols
ni una gota de vergonya.

En un despaig de un agent de *Bolsa*:
—Quànt li sembla que poden valer aquests títuls de la deuda?—pregunta un senyor de bon aspecte.
L' agent, que al primer cop de vista nota que 'ls tals títuls son falsos, li respón ab molta flemà:
—Sab quán poden valer? De quinze á vint anys de presiri.

SONET.

A todos y á ninguno.
(Iriarte.)

Qui es avuy lo lladre de cap d'u'
que se 'n va per las serras carregat
ab lo trabuch, si dintre la ciutat
se pot lladrà á mansalva y cop segú?
Val més administrá bens del comú
dintre de l' oficina repapat,
que no, de nit, dins un barranch ficat,
esperar ab neguit si passa algú.

A CA 'L ADROGUER.—Total per una pela, m' omplau la botiga de paperam.

Lladres del temps romàntich... que corréu
empaytats pels civils de tot arreu:
¡no pot pas dirse que 'ls tinguéu de franch!
Qui guanya descansat los dineróns,
son los que societats fan per accions
y fan de... trabucaires dintre un Banch.

E. VILARET.

Lo MILLOR OFICI.—Draps, espardenyots y
bitllets de Banch á cinch céntims la lliu!

ANAGRAMA.

Un noy de Tot natural
sempre que tot lo jardí,
explica á n' en Valentí
que té molt de ví total.

UN TRANQUIL

TERS DE SÍLABAS.

.. . .

Primera ratlla vertical y horisontal: nom de dona.—Segona: l' apellido de la mateixa.—Tercera: la regió d' Espanya de ahont es filla.

R. P. V.

GEROGLÍFICH.

::

+

IIII

II

Espanya

ttt

+

GIT

I

J. CASADEUALL MULLERAS.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR.

Ciutadans J. Aran Gaya, Fray de Lya, Domingo Planas, F. A. Misericòrdia, F. P. J., A. Serra (a) Esparbech, E. Duran, Pour moi, Passarell, C. Ravell, Quimet, y J. Via:—Lo que 'ns envian aquesta senyala no fa per casa.

Ciutadans Cintet Barrera, Peus P., J. Casadeval! Mulleras, Maria Bull, A. Tilop, R. T. y T., Turrol Ladiv. Pep Galdea, Tontebois, N. Argerep, Anton Tracis, P. V. Botiguer, R. Giné (a) Llagosta, F. Ferré, F. Carreras P., Milord, E. Pedrals y J. Rossich:—Insertarem alguna cosa de lo que 'ns remeten.

Ciutadà Martí Giol: L' article està millor: miraré d' insertarlo.—P. P. T.: Nos haurà de dispensar: las «opinions» de vosò sobre aquest punt no concordan ab las nostres.—M. Solà: Es molt flux.—M. Bonapasta: Lo mateix li dihém: no 'ns acaba de sé 'l pés.—Camil Klecks: Resulta molt groixudot y ordinari.—E. Sunye: La primera poesia es molt ripiosa: la segona encare 'ns agrada menos.—V. Tarrida: Esta bè.—Un que ho sab: Nos informarem.—Amadeo: Apart de ser una imitació de aquella tan conevida poesia de Bequer, no té prou brilló.—Domingo Bartrina: Va bastant bè.—A. S. V.:—J. A. D. y altres: Hem procurat informarnos y en l' *Esque* la se 'n diu alguna cosa.—A. Salaber: Nos es impossible tornarli l' original; ja es á la panera.—Pimarsela: Los versos son molt insustancials.—M. V. (Sant Adrià): No l' entenem prou.—Sr. B. (Arbeca): Igualment: si no s' esplican millor...

Nota: La molta abundància de originals no 'ns ha permés ferlos carregar de algunas cartas de fora, que quedan reservadas per la setmana proxima, entre elles una del Estany y un' altra de Santa Barbara.

LOPEZ, Editor.—Rambla del Mitj, 20.

Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatre, 71 - 23

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

1. XARADA.—*Fi-lo-me-na.*
2. ANAGRAMA.—*Per-rep.*
3. TRENCÀ-CLOSCAS.—*La escaleta del costat.*
4. TERS DE SÍLABAS.— MA ZUR CA
ZUR BA NO
CA NO VAS
5. GEROGLÍFICH.—*Per granadins, Granada.*

Han endavinat totes las solucions los ciutadans Mata-parets y Mestressa reganyosa; n' han endavinades 4, P. Pils, Un Sabarut y Ll. Real; 3, Cintet Barrera, T. Xaff y Xeff. y Pau Gateras; 2, V. del Nas-tort y 1 no més, R. T. y T. y Un Aguiló.

XARADA.

—Cóm es que, hermosa Dos-hu
me fas estar tan fatal?
—No vull homes de total
com t' has tornat ara tú.
—Dona, no sigas hu-tres:
tot això es pura quimera,
nasquí a Segona-tercera,
y això, allí, es mirat com res.
—Si promets maymés entrarhi...
—Per complairet, idol meu,
ia que veig que 't sab tant greu
may més ningú 'm veurá anarhi.

R. Pous y V.

TRENCÀ-CLOSCAS.

ADELA MACALI.

REUS.

Formar ab aquestas lletras lo títul de un drama català.

A. MARCA B.

LO GRAN MÓNSTRUO (Dibuix de *M. Moliné*.)

Vivent laboratori de miseria:
xulant or per la boca tot lo dia,
per la part oposada sols entregas
bitllets mullats, inútils paperinas.